

การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Development of Participation Administration Model of Primary Educational Service Area

วีรอนัน พลัยย์ และ ดร.ศักดา สภาพรุจนา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒnarูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำผลที่ได้ไว้ร่างรูปแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่อร่างรูปแบบ ปรับรูปแบบ ตรวจสอบ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบครั้งสุดท้ายโดยผู้อำนวยการหรือองค์กรอำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หลักการ วัตถุประสงค์และบริบท ส่วนที่ 2 ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมและวิธีการบริหาร วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (1) การกำหนดนโยบายและการวางแผน (2) การตัดสินใจ (3) การดำเนินการ (4) การติดตามและประเมินผล (5) ร่วมรับผิดชอบและรับประโภช์ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 ข้อจำกัดในการนำรูปแบบไปใช้

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหาร, การมีส่วนร่วม

Abstract

The main purpose of this research was to propose a development of Participation Administration Model of Primary Educational Service Area . The research and development is based on documentary analyses. An analysis of the content yields relevant data based on which the draft model is constructed. Through interviews, the views of experts on the draft model was obtained. Their pertinent comments were then availed of for adjustment of the model, which was scrutinized for verification of suitability and feasibility at a final collective consultation of Director of education service area office. The results of this research were as follows; Part 1: Introduction with emphases on the context and development of the concept Part 2: The development of participatory model comprising of (1) planning (2) decision-making

(3) implementing (4) monitoring and evaluation (5) benefiting Part 3: Direction for application of model with emphases on legislation. Part 4: Condition or limitations of the model.

Keyword: model development participation

ความนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดจากการที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดว่าการบริหารและการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้ด้วยเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปัจมณฑล สถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความ เหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายฯ ด้วยการอาชีวศึกษา ให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของสภากาชาดไทย แต่ต้องมีอำนาจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งปัจจุบันนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ ลงนามประกาศจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว จำนวน 225 เขต แบ่งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา 183 เขต และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา 42 เขต

สภาพปัจจุบันและปัญหาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาทั่วไปของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา

1.1 การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 175 เขต มีผลทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

1.2 การบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องการความ ชัดเจนเกี่ยวกับบทหน้าที่ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การแบ่งบทบาทอำนาจหน้าที่ระหว่าง สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมทั้ง

ส่วนกลาง ยังขาดความชัดเจน

1.4 กรรมการเขตพื้นที่การศึกษายังไม่มี บทบาทมากนัก โดยมีบทบาทเป็นเสรีมือที่ปรึกษา เท่านั้น การตัดสินใจจึงอยู่ที่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษาซึ่งเป็นเลขานุการ

1.5 คณะกรรมการครุและบุคลากร ทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) มีอำนาจ ในกรบริหารงานบุคคลอย่างอิสระจากคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษา

1.6 การบริหารงานบุคคลยังไม่มีอิสระ เท่าที่ควร ยังมีปัญหาเรื่องความเป็นธรรมและความ โปร่งใส รวมทั้งความไม่พึงพอใจในด้านบุคลากร (วิทยากร เซียงกุล, 2551)

1.7 โครงสร้างการบริหารงานชั้นชั้น และ ไม่ครอบคลุมการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

1.8 การบริหารงานบุคคลยังขาดแนวทาง การดำเนินงานที่เป็นเอกภาพ (สำนักติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา, 2550)

1.9 ปัญหานโยบายรัฐบาลขาดความชัดเจน ในนโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับระบบ กฏเกณฑ์ที่ไม่ชัดเจน การมอบอำนาจการบริหารงาน ยังไม่ชัดเจนและขาดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ

1.10 ปัญหาสถานภาพของผู้นำองค์กรและ สถานภาพของบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็น ผลกระทบมาจากการนโยบายของรัฐใน การยุบรวมโครงสร้าง

1.11 ปัญหาของคุณภาพของ คณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษาและความหลากหลายของคนในเขต พื้นที่การศึกษา ครอบบ้านและภารกิจไม่ชัดเจน ทำให้

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่เต็มศักยภาพ (สุทัศน์ วรสีห์, 2549)

2. สภาพปัจจุบันปัญหาการมีส่วนร่วมของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.1 กว่าหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และ วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ยังไม่มีประกาศใช้ ทำให้การดำเนินงานตามบทบาท อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเขตพื้นที่การศึกษาไม่มี กรอบและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

2.2 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาไม่มี ความมั่นใจในบทบาทและ มีบทบาทน้อย รวมทั้งไม่มี ส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางนโยบาย และยุทธศาสตร์ ในการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ความไม่ชัดเจนเรื่องการมีส่วนร่วม ใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นักเรียนจากการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 การกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษา มีปัญหาด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไป (สำนักงานเลขานุการศึกษา, 2549)

ปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารการมีส่วนร่วมของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. กระทรวงศึกษาธิการต้องกระจายอำนาจ การบริหารการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถาน ศึกษา (พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ, 2542)

2. การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ศึกษาตามที่กำหนด เรื่องใดจะกำหนดให้คณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือ สถานศึกษาเป็นผู้รับมอบการกระจายอำนาจ ให้เป็นไป ตามที่ปลดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี ประกาศ กำหนด (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการ กระจายอำนาจ, 2550)

กล่าวโดยสรุป จากปัญหาการบริหารงานของ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเห็นว่า ประเด็นสำคัญ ของการขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษา คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา ความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัย จึงนำแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมการเรียนรู้จาก การปฏิบัติ ครอบแนวคิดเชิงทฤษฎีมากำหนดดำเนินงาน ที่ชัดเจน และผู้วิจัยมีความสนใจทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา” เพื่อให้ได้ รูปแบบ แล้วนำรูปแบบไปปฏิบัติและบริหารงานเพื่อ ให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบ มีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของการ บริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมสมและความ เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ครอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สร้างเคราะห์จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก หลักการแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมและสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา เพื่อกำหนดเป็นกรอบ แนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 แนวคิด ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. ความหมายของรูปแบบ เป็นข้อความที่เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายด้วยภาษาโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่เป็นตัวแทนของความเป็นจริงตามแนวคิดของ อุทุมพร(ทองอุไร) จามรمان (2541); พุลสุข หิงคานนท์ (2540); Karplan(2001); Willer (1986)

2. องค์ประกอบของรูปแบบ ตามแนวคิดของ Brown and Moberg (1980); สมาน อัศวภูมิ (2537); จินตนา ศักดิ์ภู่ร่วม (2545); วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์ (2547) ศักดิ์ สถาพรจนา (2549) ได้แบ่งองค์ประกอบของรูปแบบเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หลักการ วัตถุประสงค์ และบริบท

ส่วนที่ 2 ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและอำนาจหน้าที่ (authority)

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ประกอบด้วย การเตรียม การนำไปใช้ การประเมินผล

ส่วนที่ 4 ข้อจำกัด ประกอบด้วย เงื่อนไข ความสำเร็จ เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค

3. การพัฒนารูปแบบ ตามแนวคิดของ Willer (1986) พุลสุข หิงคานนท์ (2540); ดิเรก วรรณเดียร (2545); ศักดิ์ สถาพรจนา (2549) สรุปขั้นตอน การพัฒนารูปแบบในการวิจัย ครั้งนี้ได้ 4 ขั้นตอนคือ (1) การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (2) การพัฒนารูปแบบ (3) การตรวจสอบรูปแบบ (4). การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้สมบูรณ์

4. การตรวจสอบรูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1. ตรวจสอบรูปแบบ เชิงคุณภาพ (quality) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีจุดสนใจเฉพาะ (focus group interview) เป็นขั้นตอนตรวจสอบรูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบศึกษา เป็นวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน

ตอนที่ 2. ตรวจสอบรูปแบบเชิงปริมาณ ตามแนวคิดของ สุธิญา จันทร์เจ้าชาย (2553);

Keeves(1988); Eisner (1976); พุลสุข หิงคานนท์ (2540); รุ่งนภา จิตรา Jinrak (2548); ศักดิ์ สถาพรจนา (2549)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohan and Uphoff (1980); United Nations (1981); Keith David (1972); Putti (1987); American Public (1983); Who/Unicef (1978); Hoy and Miskel (1991) ได้ขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) กำหนดนโยบายและการวางแผน (2) การตัดสินใจ (3) การดำเนินการ (4) การติดตามและประเมินผล (5) ร่วมรับผิดชอบและรับประยิญ

2. แนวคิดเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การประเมินศึกษาด้วยการศึกษาสภาพบริบทตามบทบาทหน้าที่และอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย กลุ่มงานและโครงสร้าง ครุและบุคลากรทางการศึกษา

3. คณะกรรมการและคณะกรรมการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542, 2545, 2553) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (2546, 2553) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครุและบุคลากรทางการศึกษา(2547, 2551, 2553)

วิธีดำเนินการวิจัย

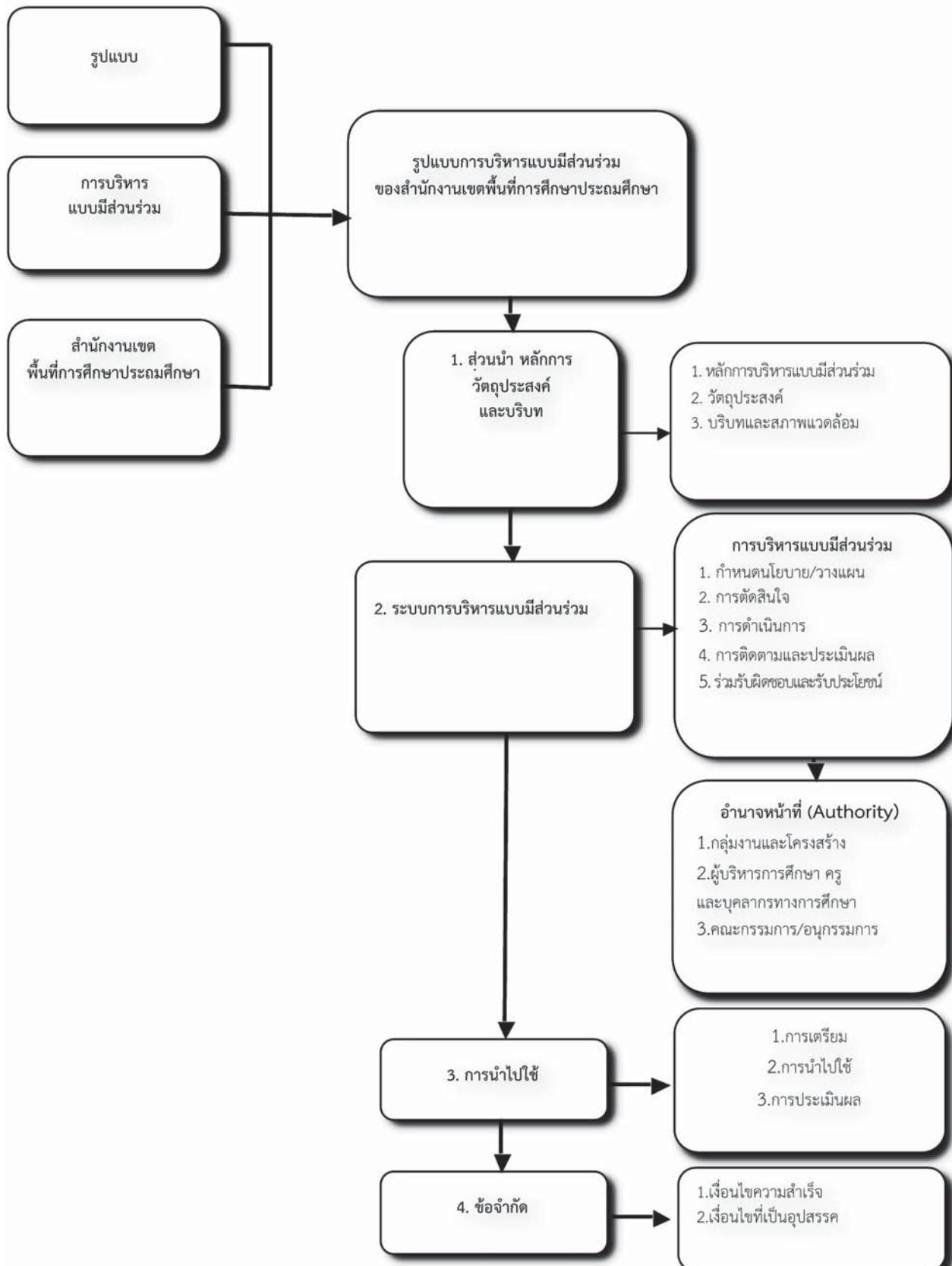
การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบศึกษา มีขอบเขตการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา และอนุกรรม ข้าราชการครุ และบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบศึกษา จำนวน 183 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในกระบวนการการวิจัย

คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศ การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 183 เขต จำนวน 915 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบรูปแบบเชิงคุณภาพ จำนวน 9 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 183 คน

กลุ่มตัวอย่าง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 เขต ที่เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ จังหวัดที่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตเดียว จังหวัดที่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2-4 เขต และในจังหวัดที่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 5-7 เขต

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศ การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจากสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา 3 เขต จำนวนเขตละ 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเชิงคุณภาพ จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหรือผู้รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวนเขตละ 1 คน จำนวน 128 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของ เครชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร โดยมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 ขั้นตอน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเป็น 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป็นจังหวัดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัด จำนวน 49 จังหวัด โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

ภาคกลาง จำนวน 15 จังหวัด 32 เขต

ภาคเหนือ จำนวน 13 จังหวัด 32 เขต

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 จังหวัด 32 เขต

ภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด 32 เขต

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 128 เขต จาก 49 จังหวัด ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage random sampling)

ภาคกลาง จำนวน 32 เขต

ภาคเหนือ จำนวน 32 เขต

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 32 เขต

ภาคใต้ จำนวน 32 เขต

ผู้ให้ข้อมูล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือผู้รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวนเขตละ 1 คน จำนวน 128 เขต

ผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษา ภาพรวมสภาพปัจจุบันและปัญหา ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 เขต พบว่า

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมสภาพปัจจุบัน หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่นำมาใช้ในการบริหารแบบ มีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สรุปได้ดังต่อไปนี้ 1) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ

สำนักงานเขตพื้นที่ ยึดหลักการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2) กำหนดเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน 3) ยึดหลักการที่มีความผูกพันต่อกันและต่องค์กร 4) ยึดหลักการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 5) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมต้องร่วมรับผิดชอบทางตรงและมีอำนาจในการตัดสินใจ 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วมทางอ้อมในลักษณะเป็นตัวแทนและหลักการมีอำนาจในการตัดสินใจ 7) การมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานโดยสมาชิกของกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 8) หลักการ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ 9) มีอิสระในตนเอง ในการทำงานโดยยึดระเบียบกฎหมายเป็นแนวปฏิบัติ

ปัญหา หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่นำมาใช้ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรุปได้ดังต่อไปนี้ (1) เกิดการก้าวถ่ายหน้าที่ในการปฏิบัติงาน (2) เกิดกลุ่มอิทธิพลในการทำงาน (3) ผู้บริหารขององค์กรไม่ให้ความตระหนักในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (4) ผู้ร่วมงาน ไม่ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (5) ผู้บริหารไม่มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงให้กับผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2. ผลจากการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หลักการ วัตถุประสงค์ และบริบท

1. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ (1) ความผูกพันที่มีต่อกันและความผูกพันต่องค์กร (2) อำนาจในการตัดสินใจ หรือการมีอิสระในตนเอง (3) การทำงานเป็นทีม (4) ความสัมพันธ์เชิงบวก (5) ข้อตกลงความร่วมมือ (6) ความรับผิดชอบ (7) เป้าหมายความสำเร็จ (8) การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น (9) ความไว้วางใจ (10) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผลอันนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศักดา สถาพรวจนา (2549) ที่พบว่า

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์เชิงบวก

วัตถุประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ ของบุคลากรในองค์กรในการทำงานจนบรรลุผลสำเร็จ (2) เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานที่หลากหลาย ที่มุ่งเน้นความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (3) เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์ (2547) ที่พบว่าการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วยความนำ แนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่

บริบทขององค์กรโดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) บุคลากรขององค์กรมีความตระหนักและเห็นคุณค่า ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าจะนำมาซึ่งความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าขององค์กร (2) บุคลากรขององค์กร มีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (3) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันของบุคลากรขององค์กร เช่น การยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ไว้วางใจกัน มีความรับผิดชอบในการดำเนินงานและผลการดำเนินงานเป็นต้น (4) บุคลากรขององค์กรมีอำนาจจากการตัดสินใจ หรือการมีอิสระในตนเอง (5) เป้าหมายความสำเร็จขององค์กรมาจากการบุคลกรร่วมกันกำหนดและสัมพันธ์สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดขององค์กร (6) มีวิธีการทำงานที่หลากหลาย แต่มุ่งเน้นไปที่การบรรลุความสำเร็จของงานและองค์กรเป็นสำคัญ ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ชิวพิมาย (2538) แบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำในชั้นเตรียมการ เป็นการสร้างแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ประกอบด้วยความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำ

ส่วนที่ 2 ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 3 มิติ

มิติที่ 1 วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม มี 5 ขั้นตอน

1. การกำหนดนโยบายและการวางแผน โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการ

ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายและการวางแผน การมีส่วนร่วมการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัดถูประสงค์ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (4) การมีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา จิตโรจนรักษ์ (2548) พบว่ารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยการ และการควบคุม

2. การตัดสินใจ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(1) การศึกษา/วิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัดของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) การศึกษาข้อมูลและกระบวนการปฏิบัติงานทุกครั้งที่จะตัดสินใจการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (3) การเสนอแนวคิดเพื่อประเมินทางเลือกในการจัดกิจกรรมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (4) การตัดสินใจกำหนดจุดเน้นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภชัย สุวรรณกนิษฐ์ (2549) พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการแบบชิกซ์ ซิกม่า ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วยการตัดสินใจ การเตรียมความพร้อม และการกำหนดขอบเขตของปัญหา

3. การดำเนินการ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) การประสานความร่วมมือกัน เกี่ยวกับใน การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (3) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรของ

คณะกรรมการ/คณะกรรมการดำเนินการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (4) การดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (5) การดำเนินการบริหารงานตามแผนงานตามที่ได้วางแผน/ตัดสินใจไว้ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 6) การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วมได้เสียในการดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวิชัย นุชเนื่อง (2551) พบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การสร้างความร่วมมือกับชุมชน และการเข้าร่วมดำเนินงาน

4. การติดตามและประเมินผล โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) การกำหนดวัตถุประสงค์/ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการติดตามและประเมินผลการดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (3) การกำหนดบุคลากรและผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (4) การทำความเข้าใจกับผู้ที่หน้าที่ติดตามประเมินผลเพื่อให้การติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (5) การร่วมเสนอความคิดเห็นในการติดตามและประเมินผลการบริหารงานตามแผนงานโครงการแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (6) การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการติดตามและประเมินผลตามแผนงานโครงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (7) การประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาการติดตามและประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (8) การประเมินความสำเร็จของกิจกรรมที่ใช้ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (9) การติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการบริหารตามแผนงานโครงการแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (10) การสรุปผลจากการติดตามประเมินผลและผลที่ได้รับจากการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติกร พรรณสุวรรณ (2552) พบว่าระดับการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การกำหนดความสำคัญของปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการติดตามและประเมินผล

5. ร่วมรับผิดชอบและรับประযิชน์ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) หน่วยงาน ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและรับผลประযิชน์จาก การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการร่วมมือกันพัฒนาหน่วยงานโดยยึดหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (3) การให้สำนักงานคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้การดำเนินการ (4) ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการและคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิญา จันทร์เจ้าชาย (2553) รัตติกร พรรณสุวรรณ (2552) พบว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมประกอบด้วยการดำเนินงาน การได้รับประยิชน์ และการใช้ประยิชน์จากข้อมูลย้อนกลับ

มิติที่ 2 บุคคลที่มีส่วนร่วม (People)

กลุ่มงานและโครงสร้าง โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา (2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา (3) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ของพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) มีบุทบาท และปฏิบัติงานตาม ตามที่กฎหมายกำหนด และคู่มือการปฏิบัติงาน งานที่ได้รับมอบหมายโดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

คณะกรรมการและคณะกรรมการ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) มีบุทบาทหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดโดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (2) มีหน้าที่กำหนดนโยบายและปฏิบัติตามนโยบายโดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลอันนี้สอดคล้องกับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ)

มิติที่ 3 อำนาจหน้าที่ (Authority) ดังนี้

(1) กลุ่มนโยบายและการวางแผน (2) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ (3) กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา (4) กลุ่มอำนวยการ (5) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน (6) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา (7) กลุ่มบริหารงานบุคคล (8) หน่วยตรวจสอบภายใน (9) กลุ่มเทคโนโลยีและสารสนเทศ (10) กลุ่มวิเทศสัมพันธ์ ผลอันนี้เป็นไปตาม (กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2553)

ส่วนที่ 3 การนำไปใช้

การเตรียมการ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) ทำความเข้าใจกับบุคลากรคณะกรรมการและคณะกรรมการในการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์วิธีการบริหารงาน

แบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (3) จัดทำคู่มือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

การนำไปใช้ ประกอบด้วยการศึกษาคู่มือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

การประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรคณะกรรมการและคณะกรรมการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยกำหนดตัวชี้วัดต่อนการประเมินผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศักดา สถาพรวุฒา (2549) พบว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ขั้นตอนการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วม คือ การเตรียมความพร้อม การดำเนินการตามรูปแบบ การประเมินผลการนำรูปแบบไปใช้

ส่วนที่ 4 ข้อจำกัด

เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) การมีส่วนร่วมบริหารของผู้บริหารการศึกษา ครุและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการและคณะกรรมการในรูปของคณะกรรมการในการบริหารงาน (2) ผู้บริหารขององค์กรให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (1) ผู้บริหารขององค์กรไม่ให้ความตระหนักรในการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) ไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน (3) ผู้บริหาร ไม่มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548) พบว่า รูปแบบการบริหารของคณะกรรมการการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย แนวทางการนำรูปแบบการไปใช้ของหน่วยงาน ได้แก่ ระดับนโยบายสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษา เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของรูปแบบ

3. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า

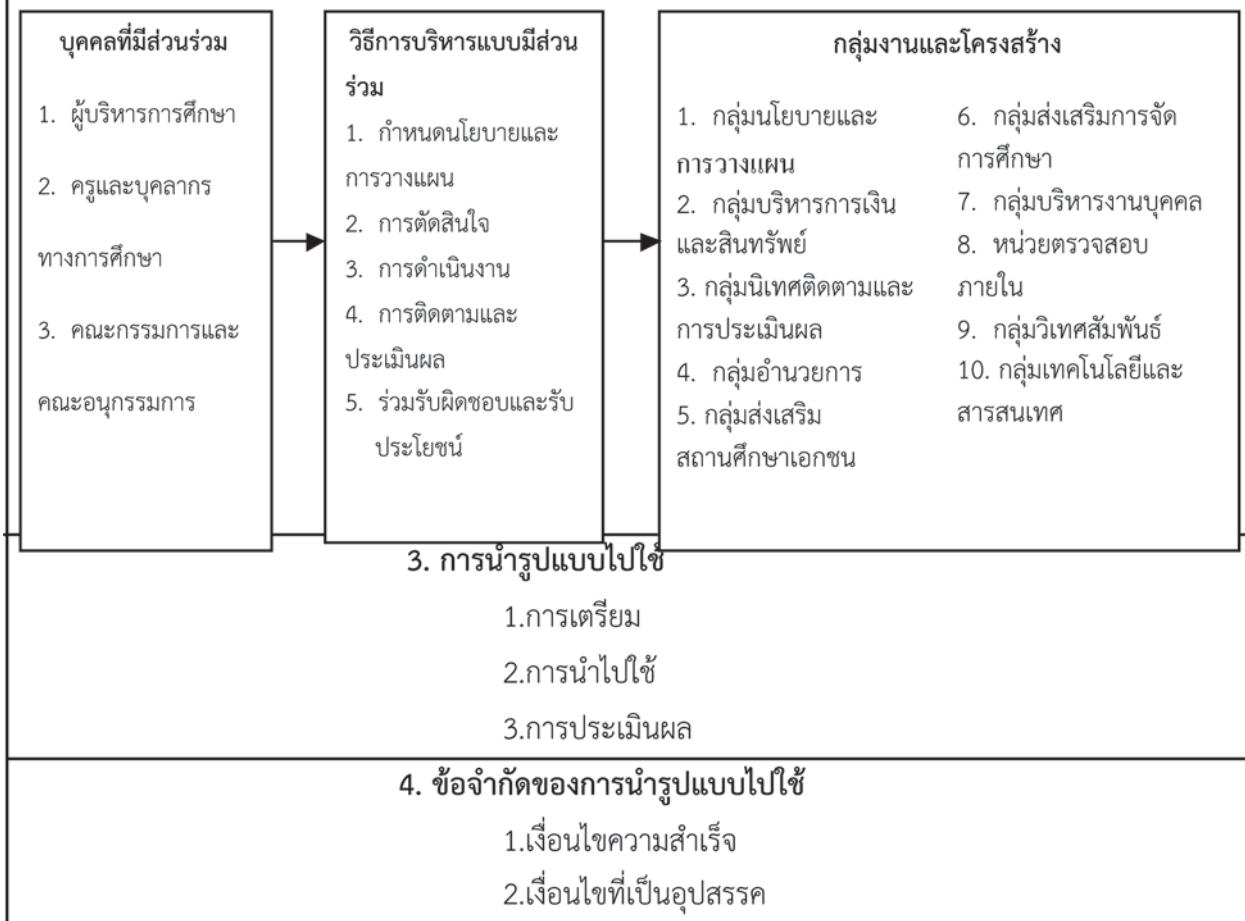
ด้านความคิดเห็นของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.35$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.55$)

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1. ส่วนนำ หลักการ วัตถุประสงค์ และบริบท

1. หลักการบริการแบบมีส่วนร่วม
2. วัตถุประสงค์
3. บริบท

2. ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ใช้เป็นแนวทางให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารงานในรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. ควรมีการศึกษารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติได้งาน และเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินการได้ผลสำเร็จรวดเร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ไปทดลองใช้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อศึกษาว่ารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีประสิทธิภาพเพียงใด

2. ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของ รูปแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดึงปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสำเร็จของรูปแบบของการบริหารงานแบบ มีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน (2550). รายงานการติดตามและประเมินผลการบริหารและ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.

จินตนา ศักดิ์ภู่อุ่ม. (2545). การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐสำหรับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิณณัตร ประโภท. (2549). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดิเรก วรรณะดีร. (2545). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ, กระทรวง, เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553. (2553, 24 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนพิเศษ 109 ง.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนที่ 54 ก.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครุและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551. (2551, 20 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 36 ก.

พุดสุข หิงคานนท์. (2540). การพัฒนารูปแบบการจัดองค์กรของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งนภา จิตโรจนรักษ์. (2548). การพัฒnarูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตติกร พรรณสุวรรณ. (2552). การพัฒnarูปแบบกรณีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครุและบุคลากรทางการศึกษาของ สถาบันพัฒนาครุ คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กับหน่วยงานเครือข่าย. วิทยานิพนธ์ ปริญญา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอุรban โรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็น ผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราชกิจจานุเบกษา, (2550). ราชบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550, 24 สิงหาคม).. เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก.

วิเชียร ชิวพิมาย, (2538). นำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา

วิทยากร เชียงกุล, (2552). สภาพการศึกษาไทยปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ว.ท.ศ.คอมมิวนิเคชั่น.

วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์, (2547). การพัฒนาครูแบบการจัดการศึกษาแบบการกระจายอำนาจในสถานศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและประเมิน

ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกำกับระหว่างแบ่งส่วนราชการ. กรุงเทพมหานคร: องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.

ศักดา สถาพรavana, (2549). การพัฒนาครูแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภชัย สุวรรณกนิษฐ์, (2549). การนำเสนอครูแบบการบริหารจัดการแบบชิกซ์ ชิกม่า ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา

สมาน อัศวภูมิ, (2537). การพัฒนาครูแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธิญา จันทร์เจ้าฉาย, (2553). การพัฒนาครูแบบการบริหารจัดการโรงเรียนเหล่าทัพสู่การเป็นองค์กรอัจฉริยะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวุฒิศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและการเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุทธิ์ วรสีห์, (2549). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาแห่งหนึ่งในภาคใต้. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542. และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทวานกราฟฟิก.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2553). มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

อภิชัย นุชเนื่อง, (2551). รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยพระนครศรีรัตน์

American Public Health Association. (1983). *Community Participation in Primary Health Care*. Prepared under Agency for International Development Contract DSPE-c-0053, January.

Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organization Theory and Management: A Macro Approach*. New York: John Wiley and Sons.

- Eisner, E. (1996) *Education connoisseurship and criticism: Their form and Functions in educational Evaluation.*
In Feldman, R. S., *Journal of Aesthetic Education* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational Administration: Theory, Research and Practice* (6th ed.).
New York: McGraw-Hill.
- Kaplan Robert S. (2001). *The strategy Focused Organization.*
- Keeves, P. J. (1988). *Model and model building. Education Research, methodology and measurement; An International Handbook.* Oxford: Pergamon Press.
- Keith, D. (1978). *Management theory and practice.* New York: McGraw-Hill.
- United Nations, (1981). *Department of International Economic and Social Affairs Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development Report of the Meeting of the Adhoc Group of Experts, Held at UN. Headquarter from 22-26, 1972* New York: United Nations.
- WHO / UNICEF, (1978). *Report of the International Conference on Primary HealthCare.* New York: N.P. Press.
- Willer, D. (1968). *scientific sociology: Theory and method.* Englewood cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

